

Küresel Dünyada İnsan Gelişimi

İçeriği Yazan: [Saadet TOKSÖZ](#) [1] Zaman: Per, 11/11/2010 - 04:30

“Düşünmek zor

sanattır onun için çoğunluk tek karar verir” (Carl Gustav Jung)

İnsan hafızası dış etkenlerden aldığı verileri sürekli kayıt yapar ve bu sonucunda oluşan bilgiler ışığında düşünceler ortaya çıkar. Düşünceler, bir bütün içinde insanın hafızasında yer almaz. Dağınık kümeler halinde su üstünde yüzen nilüferler gibidir. Bunları derleyip, toplamak ve hayata entegre etmek için yine, bir takım bilgiler ışığında üzerinde çalışmak gerekir.

Her insan düşündüğünü zanneder. Ama her insan düşünmeyi beceremez. Sadece hafızadaki bilgileri yoklar ve sonuç olarak durum muhakemesi yapıp, çözüm üretemez. Analiz ve sentez yeteneği gelişmemiş beyinlerde, düşünme yeteneği de aynı şekilde gelişemeyip güdük kaldığından, sahip olunan mevcut bilgileri de işlevsiz hale getirir. Düşünme yeteneği doğuştan değil, sonradan öğrenilen bir durum olduğundan, öğrenebilme kapasitesine göre düşünce yeteneği şekil alır.

Düşünebilme yeteneği nasıl gelişir?

Bilindiği üzere, beyin iki yarı küreden oluşuyor.

Sol yarı kürede: Mantıksal sıralama, karar verme, harfleri yorumlama, dil ile fikirlerin işlenmesi, düşüncelere yapı ve sıra verilmesi, fikirlerin sınıflandırılması, sayılarla ve hesaplarla ilgilenerek fikirlerin kritik analizinin yapılması ve vücudun sağ bölümünün kontrol edilmesi işlevleri yapılmaktadır.

Sağ yarı kürede: Görsel şekillerin ve imajların, uzamsal bilginin, kendiliğinden rastlantısal, açık uçlu fikirlerin işlenmesi, sezginin kullanılması, yeniliklerle, belirsizliklerle ilgilenme ve vücudun sol bölgesini kontrol etme işlemleri yapılmaktadır. (Aktüel Psikoloji)

Görüldüğü gibi, düşünme yeteneğimiz beynimizin sol yarı küresinde analitik bir işleyişin içinde gelişmektedir. Dolayısıyla, kişinin öğrenme süreci içinde sol yarı kürenin işlevselliğinin yüksek olması halinde, düşünce yeteneği aynı oranda gelişmektedir. Bu da bize insanların düşünsel anlamda analitik bir beyin yapısına sahip olabilmesi için, eğitim sisteminin beynin sol yarı küresinin işlevselliğini yükseltecek bir kurgu içinde olması gerektiğini gösteriyor.

Peki, işleyişte öyle mi?

Cumhuriyetin kuruluşundan sonra oluşturulan Milli Eğitim müfredatında Avrupa'da uygulanan eğitim sisteminin klasik yapılanmasını görürüz. Önceliği fen bilimlerine dayanan yani, sorgulamayı, araştırıp öğrenmeyi ve sonuç olarak da konuyu analiz edip, kişisel öngörülerin, teoremlerin ve kritiklerin derecelendirildiği, ister istemez beynin sol yarı küresini çalıştıran ve akabinde düşünmeye mecbur bırakan bir eğitim sistemi vardı. Bu sistemin içinde test uygulamalarına rastlamak pek mümkün değildir. Klasik soru tabir edilen, direk kişiden sorunun cevabını isteyen (kişi soruyu seçenekler üzerinden tahmin yoluyla değil, ancak gerçekten konu hakkında bilgi sahibi olarak cevapladığı) ve aynı zamanda kişinin konu üzerindeki yapacağı kişisel kritiklerden dolayı not alacağı bir sistemdi. Yanlış anlamayın. Bu sadece üniversitelerde değil, ilköğretimde (ilkokul, ortaokul, lise) uygulanan bir metottu. Bu sistem bu 1970'lere kadar devam etti. 80 darbesinden sonra eğitim sistemimiz Avrupa'yı terk ederek Amerikan sistemine dönüştürülmüştür. Bu şu anda da kullanılan bir sistem olduğu için, nasıl bir sistem olduğunu anlatmama gerek yok sanırım. Ama bu sistemin beynin sol yarı küresini değil, sağ yarı kürenin işlevselliğini yükselten bir sistem olduğunu, beynin analitik yapısını geliştirmekten çok uzak, sadece papağan gibi ezber üzerinden eğitim adı altında insanları düşündürtmekten uzak cahil bırakan bir sistem olduğunu söyleyebilirim. Bu sebeple ne doğru dürüst bilgi sahibi olunabiliyor, ne de düşünme yeteneği gelişebiliyor.

Düşünme yeteneği gelişmemiş insan hayatını nasıl yönlendirir?

Burada grup psikolojisi devreye giriyor. Yani, herkes ne yöne gidiyorsa, o yöne gideceksin.

Psikoanalitik kuramın kurucusu Sigmund Freud' göre," birey kendi grubunu önemli bir sevgi objesi ve duygularını yansıttığı yer olarak görür.

Aslında yalancı bir biçimde grubun değerini şişirmekte, kendi yeteneklerini ve gücünü askıya almaktadır. Grup sürecinde alttan alma, boyun eğme bireyin gerçek duygularının yerini alır. Aynı zamanda grup üyeleri eşitlik isterken, bir kişinin de kendilerine liderlik etmesini isterler. Başka bir deyişle, insan güçlü bir lider tarafından yönetilen, güçlü bir grup içinde olmak isteyen düzensiz bir hayvandır.”

Yani, Freud’un tanımına göre bireysellik, toplumun genel kimliği ile yer değiştiriyor. Hal böyle olunca da öncelikle bir kimlik arayışı başlıyor. Böylelikle kişi, içinde bulunduğu dini, siyasi ya da toplumsal oluşumların içinde kendine yer arıyor. Aitlik duygusu ile zaman içinde de tek başına düşünme özelliğini yitiriyor. Beynin sağ küresi gelişmiş kişilerde görsel şekiller ve imajlar, kişinin karar mekanizmasını yönlendirirken, sezgilerle de bunu destekliyor. Bu yüzden eğitim sistemi ile birlikte kitle iletişim araçları ile de insanların beynin sağ küresini geliştirmesinde etken olan politik psikoloji taktikleri devreye giriyor ve buna bir de **“bireysel yaşam”** şekli denilerek, insanların özgürce yaşadığı düşündürülüp, gerçeğin algılanmasına engel olunuyor. Toplum psikolojisi bireyi yönlendirmeye başlıyor. Bu aynı zamanda bireyin kişilik gelişimini de engelleyici bir durum olduğundan, kişi özgür iradesiyle karar alamadığı gibi, çevreye ayak uydurabilme güdüsüyle kendisinden talep edilen yaşam şekline dışlanma korkusu ile karşı koyamayıp, istemediği bir hayatı yaşamaya mahkum oluyor. Artık kişinin yaşamı kendi tercih ettiği bir model üzerinden değil, toplumun öngördüğü modeller üzerinden şekillenmeye başlıyor. Bu noktada kişinin özgür iradesiyle kendi hayatını yönlendirme şansı kalmadığı gibi, içinde bulunduğu durumdan mutsuz olsa bile, yeni bir başlangıç yapacak cesareti, gücü ve hayatını yeniden şekillendirecek düşünme yeteneğine sahip olamıyor. Bunları toplumsal köleler olarak nitelendirebiliriz. Bu yaptırımlar aileden başlayıp, yakın çevre, sosyal çevre ya da ait olunan gruplar, cemaatler tarafından oluşturuluyor. Burada amaç, öncelikli olarak kişiyi bu grupların menfaatine hizmet edecek hale getirip, grupların mevcut sistemlerini ya da güçlerini devam ettirip, korutmaktır.

Bir takım güçler tarafından, toplumsal kölelerden oluşan kitlelerin yönetimi çok daha kolay olması sebebiyle, bilinçli olarak insanlığın sağ beyin kürelerinin gelişmesi için uygulanan yöntemler toplumun karar mekanizmalarını kontrol altında tutuyor. Böylece, toplumdan istenilen reaksiyonları oluşturma politikaları ivme kazanarak, paket program yaşamlarla bir takım güçler tarafından hedeflenen dünya ekonomisini ve toplumların kontrolünü ele geçirme hayali başarıyla gerçekleşiyor.

Dünya salt liberalizmin küreselleştiği, silahlanmanın ve entegrasyonun her geçen gün arttığı dünya ölçeğinde yayılma tehdidi yaşattığı **“tek boyutlu bir zihinsel evren”** üzerinde temellenmektedir.

Bu konuyu Harvard Üniversitesi akademisyeni Profesör J. Sachs The Economist dergisinde yazdığı “Küreselleşme üstünde yeniden düşünme” makalesinde dile getirmektedir.

J. Sachs’ göre, **“Dünya, ideolojiler konumundan çok teknolojiyi ilişkisiyle yeniden yapılandırılıyor.”**

1.Gruptaki ülkeler, teknoloji geliştirenlerdir. Bu gruba ABD, Kanada ve Batı Avrupa giriyor.

2.Gruptaki ülkeler, teknoloji adaptörleridir. Bu grupta Brezilya, Meksika, Doğu Avrupa ülkeleri ile Güney Asya ülkeleri var.

3.Grup içinde Türkiye'nin de yer aldığı "teknolojiden dışlanmışlar" grubu hiçbir konuda gelişim gösterememiş 3. Dünya ülkeleri yer alıyor."

Böyle bir kutuplaşma içinde oluşan insan gelişimi de haliyle, insan kalitesi açısından bölgesel olarak farklılıklar gösteriyor.

Sanayileşme döneminden beri 3. Dünya ülkelerinden 1. Dünya ülkelerine beyin göçleri devam etmektedir. Bunu da bu ülkelerin içine yerleştirdikleri bu işin misyonerliğini yapan okullar sayesinde gerçekleştiriyorlar. Böylelikle gelişemeyen ülkelerde düşünsel anlamda bir varlık gösteremeyen toplumlar, liberalizmin isteklerine boyun eğen ve kendi kaderini tayin edemeyen bir acizlik içinde küresel sermayenin hizmetkarlığı görevini üstlenmektedir.

Sonuç olarak, kişiyi özne olmaktan çıkarıp, nesne haline dönüştüren bu sistemde, insan kalitesi yüksek toplumların sadece 1. grup içinde yer alan ülkelerde oluşturulmasına özen gösteriliyor. Bunun haricinde kalan gruplar, sisteme hizmet edecek toplumsal köleleri oluşturuyor. İnsanların kendilerini bireysel özne olarak göremedikleri, yani, değer yaratan kişi olarak göremedikleri ve toplumsal/siyasal yaşama yeteri kadar katılamadıkları, kendilerini yurttaş olarak algılayamadıkları bir ortamda sadece araç olarak kullanılmaktadır. Kuşkusuz bu arada, sloganlarla düşünme "doğru değerlendirmenin" yerine, "değer atfetmeyi" ya da "değer biçmeyi" geçirme yeni düzenin ayakta kalmasının temel öğeleridir.

Ekonomik bağlamda kullanılan küreselleşmede çıkarlar ölçüt alınırken, evrenselleşmede insan ve insanlığın ortak çıkarları ölçüt alınmamaktadır.

saadet.toksoz@politikadergisi.com

Yorumlar

- [Güncel](#) [2]
- [Toplumsal](#) [3]

Kaynak URL (04/05/2024 - 04:50 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/makale/kuresel-dunyada-insan-gelisimi>

Bağlantılar:

[1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/saadet-toksoz>

[2] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/guncel>

[3] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/toplumsal>